

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre... 16 kor.

Negyedévre... 4 »

Helyben háshoz hozva:

Egész évre... 20 kor.

Negyedévre... 5 »

Védőre postán szállítva:

Egész évre... 24 kor.

Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
kedd utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kéziratok visszafelvétele
vagy megválaszolására nem vállalkozik.Hirdetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

Zichy János a tanárokról.

Még sem kell a tanároknak elkésredniük. Jól bra fordult ügyük, mint remélhették. Erélyes, egyöntetű és elszánt fellépésüknek meg volt a maga következménye. Az ország közvéleménye mellett állott s a miniszter, mikor meggyőződött a tervezett reformok káros voltáról, nemcsak elejtette azokat, hanem igyekezett a lehetőség szerint a tanárok jogos követeléseit is kielégíteni.

A pénzügyi bizottság ülésén tette meg Zichy János miniszter azt a kijelentést, hogy a heti óraszám fölemelésére többé nem gondol. Egyelőre elejti a 30 szolgálati évnek 35-re leendő fölemelését is. Ohajtandó, hogy ez az »egyelőre« való elejtés végleges legyen. A pénzügyi bizottság minden tagja ellene volt a fölemelésnek s ellene van az egész magyar közvélemény.

Nagy tévedés azt gondolni, hogy a 30 évi szolgálat a tanárra nézve nem valami kiváltság. Harminc év éppen elegendő a tanári pályán arra, hogy az illető nyugalomra vágyódjon. És ezt a nyugalmat is hány éri meg? Kevés, két-

ségbeejtően kevés. A tanárok kilenczederészét idő előtt őrli meg pályája. Legtöbben a harminc év betöltése előtt mennek abba a nyugalomba, amelyhez már nincs semmi köze az államnak. Ezeknek a férfiaknak a szolgálati idejét fölemelni: igazságtalanság, kegyetlenség volna.

Bizalommal tekinthet a magyar tanárság Zichy Jánosra, aki ime, tettekkel korrigálja annak idején oly nagy elkésredést kellett szavait. Ha az óraszám fölemelését elejtette, mihelyt annak méltánytalanságáról meggyőződött, bizonynyal ugyanilyen nyíltsággal és egyenességgel be fogja ismerni a szolgálati évek fölemelése tárgyában tett nyilatkozata tévesességét is, mihelyt a tévesen informált minisztert meggyőzi a helyesen informált miniszter.

A tanárok anyagi helyzetének javítására revezetes kijelentéseket tett a miniszter. Az előlépés lehetőségének kiterjesztése már jelentős lépés a tanárok jogos igényeinek kielégítése felé.

Egy, különösen égető sérelme van a tanári karnak: a helyettes tanárok ügye. Tarthatatlan helyzet és kiáltó igazságtalanság az, hogy okleveles, pályá-

végzett emberek öt-hat éven át 800 forintos éhbérért lelkesedjenek a kultúráért. Van olyan középiskolája a magyar államnak, ahol 16 tanár közül csak kettő rendes, a többi mind helyettes tanár, 800 forinton nyomorgó proletár. Ez az igazságtalanság valósággal nyílt sebe a magyar tanárságnak s aki ezt a sebet meggyógyítja, az nemcsak a tanárokat, hanem a magyar kultúrát is örök házára kötelezi.

Volt a miniszter nyilatkozatának még egy része, mely nem vonatkozott ugyan a tanárookra, ez éppen olyan nagy érdeklődésre számíthat, mint a tanárok ügyében tett kijelentése. Azt mondta Zichy János, hogy az 1848. évi XX. törvénycikk alapján áll. Ez a kijelentés föltétlenül korrekt, csak némi magyarázatra szorul. Az 1848. XX. törvénycikket lehet u. i. helyesen magyarázni s akkor kikerül belőle a felekezetek állami segélyezése. De szokás bizonyos oldalról ezt a törvényt szekularizációs értelemben félremagyarázni is s akkor kikerül belőle az egyházi vagyon elrablása. Zichy János egyénisége kétségtelenné teszi, hogy az csak a törvény igazi értelme mellé állhat,

Modern butorok 54 LUKÁCS NÁNDOR-nál Rákóczi-ut 8. sz.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Mária.

— December 8. —

Hívő szívemmel gyönyörűség volt
Szent oltárodnál omlani térdre;
Mert ott — mint harmat szomju virágot —
Üdíté lelkem' isteni béke.

És a világ, hajh! még is elűzte
Ifju lelkem hő áhitatát,
S Téged' feledve és megtagadva
Robantam bűnök után át;

Szined' kerültem és elmerültem
Hivságok gyilkos álmaiba;
Örvények útján szédelgett lelkem
S ereje nem volt megállania . . .

S mikor elhagytak kikért od'adtam
— Lelkem dus kincsét — szent hitemet;
Mikor az önvád kinzó hulláma
Összecsapott bus szívem felett:

Múltam elmuló romján merengve
Feltűnt előttem arculatod —
Törédelmes szív vigasztalója!
S irgalmad fénye meggyógyított.

És megsirattam amit vétettem
Istenem ellen s Te ellened;
S újra zsolozsmát zengett az ajkam,
Áldva ezerszer szent nevedet!

Mária! Egek szűz királynéja!
Eléd borul im a megtért gyermek,
S kárhózatából kiszabadulva
Bűnbánatával nálad pihen meg,
Csak itt pihen meg!

Miglóczy György.

Tervek.

Négyen ültek az asztalnál. A technikus, egy érettségis, annak az öccse, a kis diák s legközbül Pali bácsi, ki egy össze-vissza irkált nagy lepedő papirost bökdösött ujjával.

— Ez itt így lesz, ez úgy, — magyarázgatta. Őt szobám lesz az utcára, ép közepén a nagy ebédő, öles ablakkal. Kristály üveg lesz beljök vágva, metszett szélű, a min szivárványszínt játszik a kelő napsugár. Mert hát annak irányában lesz építve, frontba. A kékesi hegy orma után legelőbb az én ablakomat érje, meg azokat a szebbnél-szebb rózsatöveket, mik előttük virítanak sorjába. Nektek ingyen adok belőlük, — mondja, akár kocsi-számra, tudjátok, majd ha kell . . .

Nagyot kacag a kis diák, aki leghamarabb elérte, hogy Pali bácsi mire céloz. Sietett is beárulni a fiatalabbik bátyját:

— Géza régen hordja Martos Ellának . . .
Pali bácsi el volt merülve tervébe s a technikkussal vitakozott:

Csak még karácsonyig!

Rendkívül leszállított árak: Üzlet áthelyezés miatt (Szalárdi-utca 9 re) a még raktáron levő mellfűzők és fűzővédők beszerzési áron alól lesznek kiárusítva.

Próba küldemények bárhova!

Arjegyzék ingyen és bérmentve!

Rosenzweig Róznál RÁKÓCZI-UT 3. szám.

Általában a kultuszminiszternek a pénzügyi bizottságban tett kijelentései megnyugtathatják a magyar közvéleményt. Viharosnak ígérkező hullámokat simított el Zichy János gróf s reményt nyújtott, hogy az Apponyi alatt megkezdett kulturális munkát hasonló idealizmussal kívánja folytatni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 7.

Kabos Ferenc alelnök negyed tizenegy órákor megnyitja az ülést. A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után az

Elnök több kérvényt mutat be. A kérvények a bizottsághoz utaltattak ki. Kijelenti továbbá, hogy az interpellációkra féltizenkettőkor térnek át. Következik az

Indemnítási törvényjavaslat tárgyalása.

Kovácsy Kálmán szólal fel elsőnek. Kijelenti, hogy pártja, mint kisebbség, kötelességének tartja a kormányt nemzeti munkára kényszeríteni. A kormány csak élvezi a mai hatalmat, de nem használja fel a komoly munkára. Ráter aztán azon vádakra, melyekkel őt illeték. Kijelenti, hogy ő nem szabadkőműves. A nemzetiségi kérdéssel foglalkozik s helyesli Tisza István múltkori beszédét, amelyben azt mondja hogy csak egy párt van Magyarországon a magyar párt. A nemzeti kérdések megoldásánál ajánlja, hogy a nemzetiségi vidékeken a magyar nyelv tanítását kötelezővé kell tenni és ha ellenállásra találnak, a legmesszebbmenő erőszakot kell alkalmazni. Az állami közigazgatással foglalkozik és azt mondja, hogy nem szabad megengedni, hogy a bizottságban nemzetiségi legyenek többségben. A vármegyei tisztviselők statusrendezését kívánja és tiltakozik azoknak kortes szolgálatokra való felhasználásért. Az indemnítást nem szavazza meg.

Szluha István azzal kezdi beszédét, hogy a mostani kormánypárt a régi kormánypártnak

egészen leszármazottja és azért nem is viselkedhet vele szemben bizalommal. Lukács László pénzügyi politikájával foglalkozik és azt mondja, hogy az indemnítási törvényjavaslatnál nem vette figyelembe a trónbeszédet. Az indemnítást nem fogadja el.

Mayländer Mihály fiemei képviselő kijelenti, hogy az indemnitás elfogadását nem tartja bizalmi kérdésnek. A fiemei kérdésekkel foglalkozva, Polónyi és Kossuth Ferenc támadásaival szemben kijelenti, hogy nem igaza. Wickenburg Márk gróf új kormányzóról terjesztett hír, hogy a magyarok és olaszok közötti viszonyt élesíteni akarja. Arra pedig senki sem kényszerítheti, hogy installációja alkalmából a reprezentanzába megjelenjék. A kormányzó politikája nem ellenkezik a magyar állam politikájával. A javaslatot elfogadja.

Elnök öt percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után

Holló Lajos a választói joggal foglalkozik és azt állítja, hogy az egyenlőség nem jelenti a korlátlan választói jogot, hanem jelenti, mint Angliában, hogy akik bizonyos feltételeknek, kor, életmód, stabilitás stb. szempontjából, azok egyenlően részesedjenek a választói jogban. A titkosság pedig emberi követelmény, hogy a presszió alól kiszabaduljanak a százalékos kötelekkel lekötött választók.

Szól azután a katonai kérdésekről. Az új alakulás lefogyasztotta szerinte minden reményünket, kívánságainkat. Ez a hadsereg nem győzhet, mert egy kesergő nemzettel győzni lehetetlen. A múltban is azok vesztették el a csatákat, akik politikát csináltak a hadsereggel, mert ezzel akarták itt fentartani az öszbiródomat. Mi azonban vissza akarjuk vezetni a nemzetet természetes jogaiba.

Szluha István beszélt az indemnitás ellen, melyet nem fogad el.

Fél egy órákor rátért a Ház az interpellációra. **Béskid Antal** képviselő az amerikai görög katolikus püspökség ügyében interpellált. Az amerikai görög katolikus püspöki székét — szülő szerint — pánszláv érzelmi pappal töltik be s így az Amerikába vándorolt magyarországi ruthénekbe hazaellenes érzelmeket plántálnak, ami az Amerikából hazavándorolt ruthénekben tapasztalható. Kéri a kormányt, hogy az amerikai kormánynál járjon közbe a

magyar érdekek megvédése érdekében. Az ülés két órákor véget ért.

A Ház legközelebbi ülését, — tekintettel a holnapi ünnepre, — pénteken tartja.

Eötvös a Kossuth-pénzekről.

Eötvös Károly tegnap érkezett meg bala-tonmelléki birtokáról. Egy hírlapíró előtt így nyilatkozott: A dolog genezisét nem kutatom, bár gondolom, honnan fu a szél. Azonban mindegy. A dolog egy része Kossuth Ferenc ellen irányul. Igaz, hogy Kossuth Ferencnek sok ellensége van: de szabad-e azért valakinek a tisztessége ellen törni? Bizonyára nekem is vannak ellenségeim. De ugyanazt mondom ezekre is.

— Beszélnek bizottságról — folytatta — hogy a temetési költségek fedezésére pénzt gyűjtsön. Hát kijelentem, hogy *temetési költségek fedezésére gyűjtő-bizottság sokasem volt. Pénzt erre a célra soha senki sem gyűjtött össze.*

A temetési költségeket a főváros fedezte. Erre a célra tehát pénzt nem kellett gyűjteni.

— Gyűjtöttünk igenis pénzt a *Kossuth-könyvtárnak a magyar nemzet számára való megvételére.*

Erre a célra bizottságot alakítottam.

A gyűjtőív és a gyűjtés eredménye *részletesen leírva ott van abban a szerződésben, amelyet én kötöttem Kossuth Lajossal és amelyet Kossuth Lajos személyesen és sajátkezüleg irt alá.*

Elmondta azután, hogy a szerződés a *Nemzeti Múzeumban* van elhelyezve. Eötvös Károly sajátkezüleg adta át annak idejében Szalay Imrénének, a Nemzeti Múzeum igazgatójának. Megtekintheti és elolvashatja minden ember.

Azzal a kikötéssel adta át a múzeum igazgatóságának ezt a szerződést Eötvös Ká-

— Nem jól mondd fiam, csak a régi módszer az mindig jobb marad. Nem értem én a te kereszt-hossz metszéseidet, se algebrát nem tanultam. A mit látok, azt látom. Hanem nézd, a verandára a cimereket szeretném kifüggetni a jobb és baloldali oszlopokra meg egy-egy jelenetet. Pompás eszme, valami remek lesz.

— Ismersz-e Pesten valami művészt?

— Akár kettőt is! — veté oda a technikus.

Pali bácsi szeme csillog, ez újabb tervén gondolkozva, majd meg azon töpreng, mi lesz, ha be találja futni a borostyán.

Géza nagy komolyan szól bele:

— Hát ne ültessön mellé Pali bácsi borostyánt.

— Igaz, igaz, — véli az öreg, de a borostyán el nem maradhat. Az volt a nótája, hogy: »Késérő a borostyánra levelek! Majd meg szégyenlősen harapja el a szót, mint akit tetten értek. Nótán volt, — igazítja helyre. Hanem a jelenetek . . .

Látszott, hogy majd kifurja az oldalát valami s szemével jobbra, balra hunyorgatott. A

technikus, ki igen komoly fiu volt, elérte, hogy Pali bácsi négy szemkört akar vele valamit megbeszélni. Útnak eresztette hát a két öcscsét egy-egy marék cigarettával. Boldogan karikáztak azok ki az ajtón s Pali bácsi nagy lélegzetet vett, mintha nehezére esnék neki azt a valamit kimondani. Nagy szünet múltán fogott hozzá:

— Elnyűtt dolog lenne fiam, neked itt érzelegni, pár szóval mondom ki, hogy szerettem én is fiatal koromban s innaa dotálódik az egész házépítési história. Tudd meg, hogy ezt neked mondom el legelőbb, — bizom beamed. Szerettem egy lányt, most már asszony, nem is azért építék, mintha még valaha számítanék rá, de mert meg akarom mutatni a virtust. Magyar ember vagyok, megtartom a szavamot, hadd lássa az az asszony . . .

Ketten kurizáltunk neki és meg valami Szabó Józsi, a mostani ura. Csalogatott, hitgetett mindkettőnknek, én is csókoltam a márvány szép nyakát, meg az a másik is. Bolondul hittem neki pedig . . .

Ugy volt, hogy egy szép holdfényes estén együtt ültünk a lócán. Én mélyen az égcsinák

szemébe nézve kérdeztem: szeret-e? — Sirva borult a nyakamba, meleg könnyeit ott éreztem a kezemen. Simogattam a göndör fejét, csitítottam a szive dobogását. Enyém vagy, enyém vagy, — csókolgattam százszor is a remegő ajkait.

Zokogva tördelte:

— Nem lehetek én Pali a magáé. Szabó Józsinak háza van, szép háza, az apám annak szánt, annak ad . . .

Mintha kigyó csipett volna meg, eltoltam magamtól, aztán meg a bolond fájdalomban könyörögni kezdtem neki:

— Aranyból építék házat, gyénánt lesz az ablaka, csak várt meg szerelmem. Kikapárom, ha a föld alól is.

Le nem hunytam a szememet egy hétig, folyton szánitgattam, tervezgettem egész hosszú éjszakákon. Hogy kellene, mint kellene. Őt szobát az utca, legközelebbe az ebédlőt, rózsák nyiljanak előtte, csodaszép virágok. Az édes kicsi feleségem onnan nézegessen ki rájuk napfényes reggel, harmatos alkonyon. Bábajos álom legyen az élete, csókolja a szellő,

Paróczay Mátyás

elsőrendű cipész üzlete

NAGYVÁRAD,

Nagy Sándor-utca 1. szám.

Rendelés szerint a legrészebben készít
uri, női és gyermekcipőket

Vidéki megrendeléseknél elegendő egy
használt cipő beküldése.

rol, hogy a Kossuth-könyvtárban, melynek a Nemzeti Múzeumban külön szekrénye van, örök időkre ott maradjon a szerződés is és pedig feltűnő helyen. Maga Eötvös Károly körülbelül tíz esztendőig látta is a szerződést. Azóta azonban nem volt a Múzeumban.

— Milyen lépéseket fogok tenni, hogy a régalmakat megtoroljam arra vonatkozólag még nem nyilatkozom.

Biharmegye a múlt hóban.

Huszonhét új iskola a megyében.

Biharmegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg december havi ülését, melyen először foglalkoztak részletesen a vármegye iskola-ügyeivel. Ezen az ülésen került ugyanis tárgyalás alá a belényesi, béli és tenkei járások iskoláinak ügye, melyek érdekében dr. Miskolcsey Ferenc főispán a közelmúltban Belényesbe utazott és részletes tárgyalásokat folytatott az ottani tanfelügyelővel.

A tegnapi ülést megelőzőleg a főispán, alispán vezetésével a főszolgabírók értekezletet tartottak, melyen szintén tüzetesen tárgyalták a két járás ügyét.

Az előzetes tárgyalások alapján került tegnap az ügy a közigazgatási bizottság elé, melyen dr. Miskolcsey Ferenc főispán elnökölt.

Az ülés megnyitása után a sablonszerű jelentések következtek, melyeket tudomásul vett a bizottság. A jelentéseket követte Erdősi belényesi tanfelügyelő javaslata a béli és tenkei járásban létesítendő iskolákra vonatkozólag.

A tanfelügyelő bejelenti, hogy egy előzetes értekezleten a béli járás 21 és a tenkei járás 6 községének anyagi helyzetét tüzetesen áttanulmányozták a talált viszonyokat összegezve, arra a meggyőződésre jutottak, hogy a községek saját költségükön is elbírnák az isko-

lák létesítését. Ezek alapján javasolja a tanfelügyelő, hogy a béli járásban 21, a tenkei járásban pedig 6 községben létesítsenek községi iskolát.

Papp János ismeri a két járás iskola viszonyait, azonban kifogásai vannak arra nézve, hogy az új iskolák felépítését a községek képesek lennének teljesíteni. Az építkezési költségek oly tetemes pótdát jelentenek a községeknek, hogy azok a nyomorba taszítják a népet.

Miskolcsey Ferenc dr. főispán rámutat, hogy egy iskola felépítési költsége 6000 koronába kerül. Ez az összeg minden községnek 1 százalék pótdátnövekedést jelent, ami nem oly nagy megerőltetés.

Fetser Antal üdvözlözi az új akciót, mely az eddigi kulturálatlan vidéknek iskolát céloz adni, azonban a javaslatot csak úgy fogadja el, ha az a község lakosságának nem jelenti az anyagi romlását. Ha azonban a költségeket a községek nem tudják fedezni, akkor építtessen az állam iskolát.

Dr. Miskolcsey Ferenc főispán: A közigazgatási bizottságnak ez időszert csupán az képezi feladatát, hogy kötelezze a községeket az iskolák felállítására. Hogy az állam is járuljon hozzá az építkezésekhez, ez a további tárgyalások feladata lesz. Mint főispán, a törvények intézkedéseinek megtartása felett öröködi. Az 1868. évi törvények ugyanis világosan kimondják, hogy a közigazgatási bizottság köteles a községet, ha erre szükség van, kényszeríteni községi iskola felállítására.

A közigazgatási bizottság végül a tanfelügyelő javaslatát fogadta el.

Az iskola ügyek után Kanta Jenő állatorvos jelentette be, hogy a vármegye 270 községe száj és körömfájástól van fertőzve. A nagy járványnak főoka, hogy a gazdák eltitkolták beteg állataikat.

Miskolcsey Ferenc dr. főispán az állatorvos jelentésének utolsó részét kiigazításra szükség-

gesnek tartja, mert a gazdaközönséget nem lehet megvédeni. A járvány terjesztésének legnagyobb eszköze a takarmány vagy más közkezen forgó eszköz.

Az állatorvos jelentésének tudomásul vétele után az ülés 1 órakor ért véget.

A zborói petíció. A zborói kerület képviselője, Szepesházy Imre ellen beadott petíciót tegnap tárgyalta folytatólagosan a Kuria második választási tanácsa Zachár tanácselnök elnöklésével. Szepesházy meghatalmazottja dr. Gábor Illés kérte a petíció visszautasítását. Dr. Dobó József választási elnök személyes eljárását védelmezte és bizonyította, hogy törvényteleniséget nem követett el és választókat jogosulatlanul nem utasított vissza. A tárgyalást pénteken folytatják.

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága, a mai ünnep miatt, holnap pénteken tartja ez évben utolsó rendes közgyűlését.

Ez egyúttal bucsuzó is lesz egyik másik törvényhatósági bizottsági tagnak, akik a vasárnap választásánál kimaradtak.

Előreláthatólag ezen a héten nem ér véget a tanácskozás, nemcsak azért, mivel a tárgysorozatba 59 ügyet vettek fel, amennyi már évek óta nem került egy közgyűlés tárgysorozatára; hanem mert e rengeteg ügydarab között igen sok az olyan nagyfontosságú kérdés, amelyen nem lehet csak pár perc alatt átsiklani.

Választás is lesz; megalakítják a központi választmányt és a közigazgatási bizottságba választanak öt tagot.

Tárgyalják a város jövő évi költségvetését, a kisebb tisztviselők drágasági pótlékát, néhány szabályrendeletet stb.

A tárgysorozat különben a következő:

1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatás állapotáról.
2. A m. kir. belügyminiszter leirata a törvényhatósági bizottság által Ó Császári és Apostoli Királyi Felsége 80-ik születés napja alkalmából intézett feliratra.
3. Dr. Némethy Károly m. kir. belügyminiszteri államtitkár köszönetlevele.
4. A központi választmány megalakítása.
5. A közigazgatási bizottságból 1910 év végével kilépő öt tag és elhalálozás folytán üresedésbe jött 1 tagsági helynek választás útján betöltése.
6. Zólyomvármegye közönségének átírata a korcsmák és palinka mérési üzleteknek ünnep- és vasárnapokon zárva tartása tárgyában.
7. A magyar városok állandó bizottságának előterjesztése a városok részére kilátásba helyezett államsegély egész összegének mielőbbi folyósítása tárgyában teendő intézkedésről.
8. A tanács előterjesztése a mérnöki hivatalnál szükséges egy építésmérnök, 1 építőmester és 1 rajzoló állás szervezése iránt.
9. A tanács előterjesztése négy tűzoltói állás szervezése iránt.
10. A tanács előterjesztése a rendőri és tűzoltó legénység fizetés felemelése tárgyában.
11. A tanács előterjesztése a fogy. adóhivatali személyzet fizetésének felemelése tárgyában.
12. A tanács előterjesztése Szepes Lajos mézsziszti fizetés felemelése iránti kérelme tárgyában.
13. A tanács előterjesztése Gál Szabó István vízvezetési felügyelő működési pótléka felemelése iránt beadott kérelme tárgyában.
14. A tanács az adóbecsüsök lakbér felemelés iránti kérelmét betérjeszti.
15. A tanács a városi hivataloszolók lakbér felemelése iránti kérelmét betérjeszti.
16. A tanács előterjesztése a havidíjasok lakbér felemelése iránti kérelme tárgyában dr. Kurländer Ede tbb. tag által beadott indítványra.
17. A tanács előterjesztése az ál-

köszöntse a madár éreke, az öröme legyen minden, minden . . .

S csak elvitte előlem a lányt az a gézenguz Szabó Józsi, de meg nagy részt a gögös apja verte rá, a ki csak annak hitt, a mit látott. Hanem bennem még nem aludt ki a virtus. Az emberek nevetnek velem, bolondnak tartanak, pedig addig meg nem halok, míg valami nem lesz belőle. Gyere fiam, mérjük ki a portát.

Odakint esett az eső, finoman, permetezve, mint őszkor szokott. Fényesen heverték a földön a fűszárgult eperlevelek, a levegő nyirkos volt s a hideg szél csapkodta a párákat.

Pali bácsi mérte az udvart. Nagyokat lepkegett, helyt-helyt leszurt egy kis gallyat, más hová a pipaszárát dugta. Közbe gesztikulált hevesen.

— Idáig tart a rózsás kert, amott a szőlő lugasok. Szitált homok, válogatott kavics lesz az utakra szórva mindenütt. A veranda márvány kockákkal lesz kirakva. Rózsahegyéről hozatom az oszlopokat. Középen lesz a cimer, alól a nevem, két oldalt a jelenetek, azaz hogy csak az az egy, de megismételve két kiadásban.

— Pszt! — Pali bácsi szájára tette az ujját. A beesett arca tüzelt az izgatottságtól, fakó szemei égtek, a szél libegtette őszülő hajszálait. A technikus ugyancsak vacogott mellette, a felöltőjén keresztül is majd megvette a hideg.

— Hej, hej a mai fiatalok! — zsörtölődött Pali bácsi s visszatuszkolta a szobába.

A szürke alkonyat befutott az ablakon s a fiatal ember az óráját nézte.

— Pali bácsi, lemaradok a vonatról.

— Schse fiam, nyolc órakor indul be Pestre a gyors.

— De hát még vacsorázni?

— A gyomor, a gyomor, — ti prózai lelked ti, a gyomrotok uralkodik az eszméiteken. De hát a jeleneteket hallgasd meg, no nézd, ilyen formán.

Kivettem zsebéből a cetuzát, papírost s a terv másik oldalára kezdett rajzolgatni.

— Ez az oszlop, — persze márványból. Itt ül ő a kis kertben, itt én, de nem ebben az ócska katufrékban, hanem majd elküldöm neked a huszárkötéses atillát, amit akkor viseltem. Aztán a mozdulat, — tudod, meséltem már neked arról a holdvilágos estéről. A holdvilág is ott legyen, érted-e? Csak a borostyán be ne fussa . . . No majd irok neked a művészért, ha itt lesz az ideje.

Dudolgatva kísérté ki vendégét a kapujtóig, a nyolc órai gyorsvonathoz is kiballagott, beszélgetett a terveiről egyre.

A komoly fiu várta aztán a megrendelést, fel is biztatott rá pár ambiciózus szobrásznövendéket, lelkőkre kötve a nagy titkot, mit ábrázolna a csoport a különböző öreg ur tervében.

Ugy egy év múlva megint kiküldték a technikáról valami modern szerkezetű zsilip tanulmányozására. Föltette magában, hogy meglátogatta Pali bácsit, nincs-e azóta valami újabb eszméje. A kávéházban talált rá, hova egy spriccerre tért be. Messziről integetett neki. Az öreg bambán, révetegül nézett vissza s aztán a nevető pincérnek magyarázgatta:

— Kaliforniából hozatom a gyémántokat, mi ellett eltörpül a márvány.

Mányiné Prigi Olga.

lamségélyből nem részesült városi tisztviselők s alkalmazottak, valamint a tantestület drágasági pótlék engedélyezése iránti kérvénye tárgyában. 18. A tanács a házi pénztár és abban kezelt alapok és alapítványok 1911. évi költségelirányzatát tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti. 19. A tanács előterjesztése a közpénzek elhelyezése tárgyában. 20. A tanács előterjesztése a házipénztár 1910. október 31. iki zárlatáról s ennek kapcsán szükséges póthitel engedélyezése iránt. 21. A tanács előterjesztése a városi villamos telepen szükséges kibővítési munkálatok engedélyezése iránt. 22. A tanács a m. kir. belügyminiszter leirata folytán módosított vízvezetési szabályrendeletet beterjeszti. 23. A tanács a Bottó alapítványi főiskola szervezeti szabályrendeletét tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti. 24. A tanács az öszeres üzlet gyakorlásáról szóló szabályrendeletet tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti. 25. A tanács a hirdetési jogról alkotott szabályrendeletet tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti. 26. A tanács előterjesztése a lakás és élelmezési bizottság szabályrendelete módosítása tárgyában. 27. A tanács előterjesztése a községi polgári leányiskolánál az I-ső osztály mellé felállított III. parallel osztály vezetéséhez szükséges kiegészítő tanítónői állás szervezése iránt. 28. A tanács előterj. a felső gyaloghíd vámmentessé tétele s ennek alapján az 1911—12 évi közuti költségvetés megfelelő módosítása iránt. 30. A tanács előterjesztése a közut sinjei mellett lévő aszfalt burkolat jókarban tartása tárgyában. 31. A tanács előterjesztése az Uri-utca, Borz-utca, Kert-utca és Beöthy Ödön-utca burkolása tárgyában hozott közgyűlési határozat módosítása iránt. 32. A tanács előterjesztése a tolonc élelmezés tárgyában Kleinfeld Félix-el kötött szerződés meghosszabbítása iránt. 33. A tanács javaslata a vízvezetési központi telepre és a vámházak építésére megtartott árlejtés eredményéről. 34. A tanács előterjesztése a járvány kórház telkén kolera barakk felépítésének engedélyezése iránt. 35. A tanács előterjesztése a város hivatalos lapjának megindítása tárgyában. 36. A tanács előterjesztése a nagyváradai róm. kath. püspöki szék betöltése tárgyában Déry János thb. tag által beadott indítványra. 37. A tanács előterjesztése a Bécsi Magyar egyesület segélyezése iránt. 38. Mezey Vilma köszönő levele Mezey Mihály halála alkalmából a törvényhatóság által kifizetett részvétre. 39. A tanács a Pece patak beboltozására Rosenberg Izsó vállalkozóval kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti. 40. A tanács előterjesztése a Rulikovszky ut mellett lévő telkekből Mihály Pál által vásárolt teleknek Seregi Dezső nagyváradai lakos tulajdonába leendő átruházása iránt. 41—47. Köztérítési ügyek. 48. A polgármester a folyó év negyedik negyedében megtartott váratlan pénztár vizsgálat jegyzőkönyvét beterjeszti. 49. Özv. Bereczky Lajosné kérvénye két gyermeke után beszüntetett neveltetési pótlékból általa felvett 97 K elengedése tárgyában. 50—52. A nyugdíj bizottság előterjesztése Szántó Lajos közgyám nyugdíjazása; — Polcz Lajos volt városi rendőr özvegyének özvegyi nyugdíj elletménye; — Dicker Illés volt városi számtiszt által befizetett nyugdíjárulék visszautalása iránt beadott kérvényre. 53. Darvassy Lajos tanácsnok 3 havi szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye. 54—57. Szabadságidő és fizetési előleg iránti kérelmek.

Erről a törvényhatóság t. tagjait azzal értesitem, hogy a tárgysorozatban megjelölt ügydarabok a közgyűlést megelőzőleg 24 órával a főjegyző hivatalos helyiségében közszemlére kitétetnek és bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1910. december hó 2.

Bondé Ferenc,
főjegyző.

Póttárgy.

A városi tanács póttárgyként még előterjeszti az 1910. évre folyósított 60,000 korona államsegély felosztására vonatkozó javaslatát.

UJDONSÁGOK.

* **Boldogasszony ünnepe.** Fenséges, nagy ünnepe van ma a katolikus világnak; emlékéit űli annak, hogy Isten megóvta az eredeti bűn szeplőjétől azt, akitől az Isten fia, a világ Megváltója emberi testet öltött magára — a Boldogító Szűzet. 1854. december 8-án hirdette ki IX. Pius pápa a szeplőtelen fogantatás hitágazatát, mely hitét képezte az egész kereszténységnek az első századok óta. Az ünnep alkalmából az összes templomokban a szokott időben ünnepélyes szent misék és szent beszédek lesznek. — A várad-velencei plébánia templomban bucsu lesz ma. Az ünnepélyes szent misét dr. Karácsonyi János prépost kanonok, a szent beszédet pedig dr. Lesztyn Endre papnöveldei lelkiigazgató tartja.

* **Karácsonyi ajándék a városi tisztviselőknek.** Már említettük, hogy a folyó évre megszavazott indemnitás szerint Nagyvárad városának az 1910. évre is 60,000 korona államsegély jut. A belügyminiszter tegnap értesítette Nagyvárad városát, hogy a 60000 korona összeget a tisztviselők javalmazására kiutalta s az mielőbb szét is osztható, de teljesen az 1909. évi megállapítás szerint. Így a tisztviselőknek megjött a karácsonyi ajándék, amelyet a jövő héten már szét is osztanak.

* **Harmathy Károly lemondása.** Nagyvárad városi bizottsága multkori ülésén Harmathy Károlyt választotta az elhunyt Mezey Mihály helyére a szinügyi bizottság alelnökévé. Már ekkor kijelentette Harmathy Károly, hogy csak egy hónapra vállalja el az alelnöki tisztet. Tegnap már bejelentette, hogy az elnöki állásáról lemond. Ez a lemondás azonban most már tárgytalan, mivel a szinügyi bizottság megbízása az év végével ugyanis lejár s a jövő év elején újra alakítják.

* **A velencei új hid.** A velencei vasbeton hidnak az Olasz oldalon szükséges hozzájáró ut céljaira Nagyvárad városi törvényhatósági bizottsága megvásárolt özv. Hadady Dánielnéti 474 és fél négyszögöl területet 1700 koronáért. A belügyminiszter a közgyűlés ezen határozatát jóváhagyta. Most tehát már hozzáfoghat a város a hid építés előmunkálataihoz.

* **A vásárosarnok a Nagypiacon.** Az első komolyabb lépésnek lehet mondani a vásárosarnok létesítése ügyében a város főmérnökének tegnapi előterjesztését. Köszeghy József főmérnök előterjesztéséhez a tervvázlatot is mellékelte. Véleménye szerint a vásárosarnok leghelyesebben a Nagypiac-téren, az Andrányi-házzal szemben levő négyszögben helyezhető el. A Szent László-tér fejlesztése követeli, hogy a durva forgalom jónét eltereltesék; de meg nagyon drága áron, legalább egy fél millió koronán lehetne csak a Szent László-téren megfelelő területet szerezni. Kert utcán a tűzoltó laktanya elég nagy lenne vásárosarnok céljára, de ez egészen a város szélén van. A Nagypiac-téren minden oldalról megközelíthető lenne a vásárosarnok, amelynek építési költsége, a hűtőgépekkel együtt 500000 koronába kerülne. Az évi amortizáció és fenntartás 32500 korona lenne. Még ha a mainál kisebb helypénzt szedne is a város, mégis lenne évenként 100—150 ezer korona bevétele. Kéri, hogy tervezetét a városi tanács és az élelmezési bizottság mielőbb tárgyalja s az alapkérdésekre megállapodásra jusson. Azután kidolgozzák a részletes terveket.

* **Csendőrökkel kutatják a betegeket.** Nem új dolog már Biharmegyében, hogy a köznépi egészségügygel szemben rendkívül elfogult. Béli tudósítónk mindazonáltal új dolgról tesz jelentést. Nevezetesen a béli járásban a vörheny járvány az utóbbi időben annyira elhatalmasodott, hogy hetenkint 6—7 haláleset adja elő magát. A járvány terjedésének oka a lakosságban keresendő. A lakosság ugyanis nem hogy nem jelenti be a betegeket, de azokat határozottan eltitkolja, sőt eldugja. A hatóság így tehetetlenül áll szembe a veszedelemmel s a nép akár teljesen elpusztulhatna s csak a harangozásból és a koporsót követő csoportok vonulásából tudná, hogy a járvány szedi áldozatait. A béli főszolgabíró a nép ilyen magatartásával szemben a lehető legszigorúbb intézkedéseket fogantatosította. A megfertőzött községekben öröket állított fel, csendőröket rendelt ki. A kirendelt hatósági közegek házról-házra járnak és úgy kutatják az eldugott betegeket. Hogy mennyire veszedelmes a nép magatartása, elég erre megemlíteni, hogy a felkutatott betegek részére rendelt orvosságokat sem akarják elkészíttetni s ezt is hatósági uton kell eszközölni. A főszolgabíró a legmesszebbmenő intézkedéseket tette meg a járvány továbbterjedésének megakadályozása végett.

* **Mária-ünnepély a főgimnáziumban.** A premontrai rend nagyváradai főgimnáziumában fennálló *Mária Egyesület* ma, csütörtökön, Boldogasszony fogantatásának ünnepén Sz. Mária tiszteletére ünnepélyt rendez. Dél-előtt fél 9 órakor Novotny S. Alfonz, főgimnáziumi igazgató a premontrai rend templomában ünnepélyes szent misét mond, amely után délelőtt 11 órakor, az intézet dísztermében a következő műsorral megy végbe a Mária-ünnepély:

1. Pápai Himnusz. Eneklí a főgimnázium vegyes kara Kovács S. Kandid, premontrai tanár vezetésével.
2. Ünnepi beszéd. Tartja: Szilágyi Dózsa, premontrai tanár
3. Boszu. Krüger Aladár dr. tól. Szavalja: Kanta Jenő IV. B. o. t.
4. Ó Aldott Szűz Anya. Eneklí a főgimnázium vegyes kara.
5. Előítéletek, előadás. Tartja Csnór Lajos, VII. o. t.
6. Resch Mihály: Ave Maria. Eneklí Zajgha Réla, VII. o. t. Kisérik: I. hegedűn Bócz Aurél VIII. és Tapfer Sándor VII.; II. hegedűn Otömösi Sándor VI.; III. hegedűn Hlatky Endre VI. és Rimanóczy László VI. B.; IV. hegedűn Buzás József V. és Papp Károly III. A.; harmoniumon Herbály István VII. osztályú tanuló és zongorán Resch Mihály, zenetanár.
7. Egy történelmi hazugság, előadás. Tartja: Bartha Gyula VI. o. t.
8. Hozzád fohászokodunk. Eneklí a főgimnázium vegyes kara.
Belépti-díj 1 korona.

* **Pályázat.** A *szilágycsehi* róm. kath. kántortanítói állásra f. év dec. 16-ig pályázat hirdetik. Jövedelme a díjlevél szerint 1000 kor. előleges havi részletekben, megfelelő lakás, melléképület és kerttel. Az állomás december 18-án elfoglalható, folyamodványok a róm. kath. iskolaszékhez intézendők. Szilágycseh, 1910. decz. 5. Iskolaszék.

* **Magánvizsgára sikerrel előkészít** egy nagy gyakorlattal bíró nyugalmazott főgimnáziumi tanár. Már eddig is több tanítványt vizsgáztatott le kitűnő sikerrel. Megkeresések Bethlen-utca 1 szám alatti lakására intézendők.

* Aszfalt háboru Székelyhídon. A székelyhídi löszolgabíró tekintettel a már már túrhetetlenné váló székelyhídi kövezetre, rendeletet adott ki a községnek, hogy a község főbb és jártabb utait kövezzék ki. Székelyhídon eddig a járdákat fapadlók képezték, melyeken igazi kötéláncos munkát kellett végezni a járókelőknek egy-egy sárosabb idő alkalmával, ha csak azt nem akarták, hogy dérdig érő sáron keresztül órák hosszáig vergődjenek kitűzött céljuk felé. Az elüljáróság a rendeletre elhatározta, hogy kikövezei még pedig trachittal a közseget. A vállalkozó be is nyújtotta ajánlatát, melyben két évi jótállást is vállal a járdákért. E határozat ellen a lakosság intelligenciája és a háztulajdonosok nagy része tegnap felebbezést adott be az alispánhoz. A felebbezők ugyanis nincsenek megelégedve a trachit kövezettel és a deszkapadlókat egyszerre aszfalttal akarják kicseréltetni. Kimutatják, hogy az aszfalt mindössze 5000 koronával kerül többre és a vállalkozó nem 2, hanem 10 évi jótállást vállal munkájáért. Az aszfalt járdák előnyeit felsorolják, melyek jóval túlhaladják a trachit járdákét. Az aszfalt járdák költségeinek fedezését is könnyebben tudja teljesíteni a község, mert ezt 29 év alatt eszközölheti. A löszolgabíró a felebbezésre javasolja, hogy a községet új határozathozatalra utasítsa a megye és kötelezze az aszfalt burkolat elkészítésére.

* Gyilkosság az adó miatt. Az adófizetéssel szemben talán a legelfogultabbak az emberek. Különösen a parasztok azok, akik tudatlanságuk folytán az adó jogosságát nem akarják elismerni és a legnagyobb ellentállást fejtik ki azok behajtásánál. Legutóbb Krassó Szörény megyében egy jegyzőt ölt meg egy ember az adó miatt. A gyilkost 6 évre elítélték. Ettől az esettől is, de meg az adófizetők kitanítása végett is Szathmáry Sándor lugosi pénzügyi titkár új adókönyvet adott ki. Az új adókönyv igen praktikus, első részében népszerű felvilágosítást közöl az adók befizetésére s azok jogosságára nézve, másik részében pedig maga az adókönyv van. Az új könyv ára 20 fillér. Szathmáry Sándor tegnap azzal a kérelemmel fordult az alispánhoz, hogy az új adókönyveket rendelkezék meg a lakosok részére, akik nagyon sok téves hitet fognak elhagyni, ha az új könyvet használják. Ez a reménye azonban aligha fog megvalósulni. Nincs olyan könyv, amely az adót a magyar ember előtt kedvelte tegye, vagy csak turnetívé is.

* Felborult vonat. Az élesdi vasuti szerencsétlenség ügyében befejezték a vizsgálatot. A kolozsvári üzletvezetőtől egy ítéll ellenőr utazott ki Eledre, aki a sanukat kihallgatva megállapította, hogy mulasztás nem terhel senkit. A két gép fűtője eskü alatt vallotta ugyanis, hogy a váltó jól volt állítva. Az első gép azonban most került ki az állami gépgyárból és az élesdi ut volt az első, amit tett. Az új gépen keréktárgulás történt s ennek következtében a gép ömaga váltotta át a váltót s így történt a vonat kiborulása.

Különlegességek rövidáruban.

Keztyük, fátyolok, harisnyák, shawlok és gombok kiárusítás miatt nagyon olcsón lesznek elárusítva

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Ne vásároljon

addig mellfűzöt, haskötöt, egyenesen tartót, és Késmárkházi nadrágot, míg

Rosenfeld R.

Sas-passageban levő

miderraktárát

meg nem tekintette.

x Lloyd kávéház ujonnan épített és fényesen berendezett téli kerthelyiségében december hó 8-án a következő pompás szórakoztató képek lesznek bemutatva: 1. Karthágó romjain. 2. Rózsák között. 3. Berlin. 4. Vadász kalandok. 5. Feltékeny fogorvos. 6. Lekésett vonat. 7. Richelien. 8. Testvér becsülete. Beléptidij nincs. Előzékeny kiszolgálás. Kitűnő ételekről és italokról gondoskodva van. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri Hartstein és Örlel kávéház tulajdonosok.

Valódi amerikai

C i p ő k

és orosz kalucsnik leg-
jobb minőségben, o

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

x Villamos csillárt ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg **Stern**nél a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek Raktáron tartok villamos és gáz fűzőket, vasalókat, Wolfam és izzó lámpákat gyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék-tér sarok.

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre.
Tisztelettel

HÄBER és TÁRSA férfiszabó.

o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

x 40-k jótékonycélú államsorsjáték.

Folyó hó 15 en tartják meg Bécsben a polgári jótékonycélokra rendezett 40 ik államsorsjáték húzását. A játékterv tartalmaz 20738 nyereményt 620000 korona összegben, közöttük főnyeremények 200000, 50000, 30000 stb. koronával, melyek készpénzben fizettetnek ki. Sorsjegyek á 4 koronával dohánytőzsdékben, váltóüzletekben stb. kaphatók.

SPITZER BÉLA

női és gyermek ruha-áruháza

Rákóczi-ut 3. sz.

Az év végeig

kedvezményes áron kapható

Felöltők,

Blousok,

Pongyolák,

Aljak,

Kosztimök,

Gyermekruhák

Szörme-árak és ruhakelmék.

Saját műtermemben a leg-
elegánsabb toilettek vállal-
tatnak.

NAGY MEGLEPETÉS

vár azon igen tisztelt hölgyekre, kik fűzőszükségleteiket nálam óhajtják beszerezni, mert egy bécsi gyár feloszlása alkalmával nagy tömegvásárlást eszközöltem és abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy párisi és bécsi modellek után készült fűzőket gyári áron alul, 10% engedménnyel árusíthatom.

Mérték után készült fűzőim a legjobbaknak vannak elismerve, gyorsan készülnek, legolcsóbbak és legtartósabbak. Mindezeket a birtokomban levő számos elismerő levél, valamint nagyszámu helyi- és vidéki megrendelőim igazolhatják.

Szíves pártfogásáért esedez a Szigligeti-színház művésznőinek fűző szállítója.
IZSÁK LIDIA, Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1. szám.

Fűzők javítása és tisztítása gyorsan eszközöltetik.
Késmárky-haskötők mérték után készíttetnek.

Üzlet átvétel.

Üzlet átvétel.

Tisztelettel értesitem a nagybecsült fegyvertartó közönséget, hogy a 30 év óta fennálló SCHULLER ÁRPÁD-féle

puskaműves üzletet

átvettem és azt kellő szaktudással tovább vezetem. — Hivatkozva Pécsen 30 év óta létező és fennálló puskaműves üzletemre, amely kétszer lett aranyéremmel kitüntetve és pedig 1888. :: Pécsen, 1907. kiállításon Pécsen. :: Altalam készített vagy javított fegyverekért mindig kezességet vállalok. Régi fegyvereket használhatóvá átalakítok.

Tömeges pártfogást kérek

Ladányi József,
puskaműves,
Nagyvárad, Uri-utca, 21. szám.
November 1-től Rákóczi-ut Moskovits-palota.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök d. u.: Sasok (félhelyárral)
Este: Cigányszerelem.
Péntek: Cigányszerelem.
Szombat: Cigányszerelem.
Vasárnap d. u.: Kormánybiztos (félhelyárral) Este: Cigányszerelem.

Rubikont előadják.

A szinügyi bizottság ülése.

Nagyvárad város szinügyi bizottsága legutóbbi közgyűlésén, tudvalevőleg a december havi műsort akként fogadta el, hogy a Rubikon című darabot megakarja előbb ismerni a szinügyi bizottság, mielőtt előadná s ezért a következő ülésre tűzte ki a darab előadhatása feletti határozatot. Egyik-másik fővárosi lapban ugyanis olyan kritika jelent meg erről a darabról, hogy nem csak erkölcsstelen, de izléstelen is.

A szinügyi bizottság tegnap tartott ülésén foglalkoztak ezzel a kérdéssel.

Dr. Hoványi Géza elnöklete alatt Rimler Károly, dr. Pácz Sándor, Gerő Armin, dr. Kurländer Ede, dr. Adorján Emil, Kőszeghy József, Szokoly Tamás, dr. Mihály Lajos, dr. Moskovits József, Juricskay Barna jegyző és Erdévi Miklós szinigazgató voltak jelen.

Elsősorban egy régi indítvány felett tárgyaltak.

A közgyűlés ugyanis utasította a városi tanácsot, hogy foglalkozzék a színházi szabályrendelet oly irányú módosításával, miszerint a színházat a szinügyi bizottság csak nyilvános pályázat útján adhatja ki; kivételt ez alól csak a törvényhatóság közgyűlése tehet. Továbbá akként módosítsák a szabályrendeletet, hogy a tűzoltó főparancsnok helyett a városi tűzoltó parancsnok tagja a szinügyi bizottságnak.

A bizottság rövid hozzászólás után a szabályrendelet módosítását úgy a nyílt pályázat kötelező kiírása, mint a tűzoltóparancsnokra vonatkozólag véleményezte.

A Rubikon.

Ezután került sor a Rubikonra. Ismertették az előző ülés határozatát. Dr. Adorján Emil hivatkozik arra, hogy intélyes fővárosi kritikák nemcsak frivólnak, tek olyannak mondják a darabot, amilyennek de dását e jóízlés tiltja. Az igazgató kilátásba előtette, hogy megismerteti a darabot, de azt hely tette.

nem Dr. Hoványi Géza nem látta, de ismeri a darab olni valóját.

Dr. Rimler Károly ismeri a darabot, de nem akar abszolúte nyilatkozni. Itt arról van szó, hogy cenzurát gyakoroljunk. Ez eddig nem gmondta mindég a bizottság a kritikát, volt. Meg az igazgató levonta a következtetést, amelyből rta magát illetékesnek, hogy előre O nem ta ondjon. Négy szem között majd megmondja az igazgatónak a véleményét.

Dr. Kurländer Ede: Ez a baj, hogy négy szem között dirigálják a színházat!

Rimler Károly: Ahhoz jogom van, hogy véleményem az igazgatónak megmondjam. Helyteleníti az előzetes kritikát.

Dr. Hoványi Géza elnök a szabályokból megállapítja, hogy joga van a bizottságnak a darab el nem fogadására.

Dr. Adorján Emil azt látja, hogy a közpénzen épített színházban az erkölcsi színvonal mindég alább száll. Párisban sok színház van, ott válogathatnak, de Nagyváradnak csak egy színháza van. Az ilyen darabok nem alkalmasak az erkölcs és jóízlés emelésére.

Rimler Károly ellenzi újból az előzetes bírálatot. Ha a szinigazgató nem tudja, hogy nem Párisban van, őt el lehet mozdítani.

Dr. Moskovits József szerint, ha nem engedik meg a darab előadását, a közönség a szinügyi bizottságot szidja s döngetik a színházat a darabért. Az előzetes cenzura gyámkodás a közönség felett. A színház csak szórázó hely.

Kőszeghy József ismeri a fordítást s az teljesen megfelel a francia szövegnek. A darab szellemes, disznóság nincs benne.

Kurländer Ede dr. azt javasolja, hogy ne határozzanak, mert az igazgató nem ismertette a darabot.

Dr. Hoványi Géza felvilágosítása után Rimler Károly, Gerő Armin, dr. Moskovits József, Kőszeghy József, dr. Mihály Lajos és Juricskay Barna a darab előadásának engedélyezése mellett szavaztak.

Szokoly Tamás, dr. Adorján Emil, dr. Pácz Sándor és dr. Kurländer Ede nem szavaztak, mert nem ismerik a darabot.

Az ülés végén dr. Moskovits József kifogásolta, hogy a Cigányszerelem című darabot háromszor egymásután bérletszűnetben adta az igazgató.

Ifj. Rimanóczy Kálmán műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-darabok avagy egész lakásberendezések, iparművészeti tervezések és költségvetések díjmentesen eszközöltetnek. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos képviselője, eredeti gyári árak mellett.

Amit mindenkinek tudnia kell.

1 liter rum 1.50
1 deka tea —.08

Az újvárosi drogeriában a torony alatt.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerti butorok zománcozását és porcellán utánzást Vidék megrendeléseket a leg pontosabban készítik

Tisztelettel
358 Czapfalvi József.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

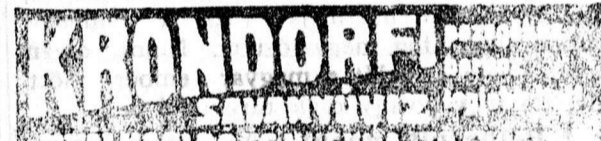
REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

Járványos betegségeknél

mint kolera, typhus vagy lázas betegségeknél fő a viz, legbiztosabb óvszer a

mint nyálka oldó szer, ugy magában, min meleg tejjel vagy vízbe keverve, köhögésnél, rekedtségnél, fűdőhurtnál stb. legjobb gyógyszerrel ajánlatik. Nehezen emésztő, gyomorhurtnál kitűnő hatása van! Hűgőhajtó gyógyital! — Kérjük minden kávéházban és vendéglőben bor vagy pezsgőhöz, mindenkinek kitűnően fog izleni.

Főraktár: Janky Antal utóda cégnél van.

TÁVIRATOK.

Bethlen István mandátuma.

Budapest, dec. 7.

(Saját tudósítónktól.) A kir. Kuria I-ső választási tanácsa ma foglalkozott Bethlen István mandátumának ügyével. A kuria az ügyben elrendelte a vizsgálatot, melynek vezetésével a marosvásárhelyi kir. ítélőtáblát bízták meg.

Közös minisztertanács Budapesten.

Budapest, dec. 7.

(Saját tudósítónktól.) A »Neue Freie Presse« jelentése szerint a legközelebbi közös minisztertanácsot e hó közepén Budapesten fogják megtartani. A minisztertanács az 1911. évi közös költségvetést fogják tárgyalni.

Dohányégés.

Mátészalka, dec. 7.

(Saját tudósítónk ól.) Vitka szatmármegyei községbeli tanyán tegnap ismeretlen okból tűz támadt, mely két dohánnal teli hodályt elhamvasztott. A kár igen nagy.

Igazságszolgáltatás.

§ **Egy parasztember sajtópöre.** (Esküdtszéki tárgyalás) K. Horváth Sándor nrosházi lakos 1907 folyamán valamely ügyből kifolyólag azt írta egyik orosházi napilapban Bakos Béla pusztaföldvári jegyzőről, hogy hazudik. Ezért a jegyző becsületsértés miatt sajtópöret indított K. Horváth Sándor ellen. Ezt az ügyet tegnap tárgyalta a nagyvárad esküdtszéke dr. Csulyok Béla elnöke alatt. Minthogy beigazolást nyert azon körülmény, melyre nézve vádlott hazudni állította a jegyzőt, az esküdtszéke felmentette K. Horváth Sándort. A vádat dr. Kármán Elemér kir. ügyész, a védelmet dr. Bikádi Antal orosházi ügyvéd látta el.

Mindenki meggyőződést szerezhet arról, hogy a karácsonyi vásárra nagy választékban

órák, arany és ezüst ékszerek minden versenyt :-: kizárva mily olcsók :-:

s így nem holmi selejtes, hanem jó minőségű órát és ékszert nagyon olcsón lehet vásárolni

Szilágyi Géza és Társa
órák és ékszerésznél
Rákóci-ut.

Telefon 630.

Vasuti órák.

KÖZGAZDASÁG.

Száj és körömfájás Magyarországon.
A magyarországi járás eddig még legjobban tartotta magát, a száj és körömfájás ezt a járást megkímélte. Most azonban valószínűleg fertőzés folytán ebben a járásban is nagy arányokat öltött a járvány és a főszolgabíró tegnap jelentést is tett a vészkerület megalkotása iránt. A zárlatot különösen a Nagyvárad felé vezető útvonalon fogják szigorúan venni, nehogy a fertőzött állatállomány a már itt szűnő félben lévő betegséget újra életrekeltsse.

Új iparvasut. A bihari erdőipar részvénytársaság az élesdi pályaudvartól kiindulólag Vércsorog új iparvasutat építtetett. Az iparvasut közigazgatási bejárása tegnap történt meg, amikor a vasutat teljesen kitogástalannak találta és azt átadták a részvénytársaságnak. Az új vasutat a Magyar-Belga témpar részvénytársaság építtette Illés Sándor mérnök vezetésével.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város adóhivatalától.

17259—1910. szám.

Hirdetmény.

A folyó évre kivetett érvényesítéssel ellátott s annak idején 8 napi közszemlére kitett összes adó-nemek, továbbá a városi adó, állami óvodai pótdadó és a csatornázási járulékok, utadó és vízhasználati díj, a főkönyvekben elíratlak: miből folyólag értesítették

az adózó közönség, hogy azoknak az adókönyvecskébe bejegyzése az I-ső Olasz kerületre nézve a városi adóhivatal 21-ik, a II-ik Újváros és Külvárosi kerületre nézve a 15-ik, Váralja, Csillagváros és a Hegy község kerületre nézve a 26-ik számú szobájában már megkezdett.

Felivátnak tehát az összes adózók, miszerint a saját érdekekben annál inkább mutassák be kiegészítés végett könyvecskéiket, mert az 1883. évi XLIV. t.-c. 36. §-a 2—10 koronáig terjedhető bírsággal sújtja mindazt a ki az évnegyed közepéig adókönyvecskéjét kiegészítés végett önként nem mutatta be és a hirdetmény közzétételétől 8 napon belül is igazolatlanul elmulasztaná adókönyvecskéjének bemutatását. Nagyvárad, 1910. évi dec. 4.

Lukács,

tanácsos, tb. főjegyző

Közgazdasági Korona Takaré- és Hitelszövetkezet.

Belépési felhívás
az 1911. január 1-én kezdődő
IV. évtársulatba.

A könnyű tőkegyűjtés és az olcsó kezes nélküli kölcsön közösen szerezhető meg, ha valaki a Közgazdasági Korona Takaré- és hitelszövetkezet tagjaul beiratkozik.

Ezen előnyökön kívül a Közgazdasági korona takaré- és hitelszövetkezet 1911. január 1-én kezdődő IV. évtársulat tagjai számára még módot nyújt jelentékeny nyereségre is azzal, hogy vásárolt 25 db convertált Magyar Jelzálog hitelbank nyereségekötvényt, amelyeknek nyereségei az évtársulat tagjait illetik meg arányosan.

Huzás évente 6-szor.

Évi főnyeresemény összege

2,050,000. korona.

A nyeresemény kötvények számai intézetünk helyiségében vannak kifüggesztve.

A belépés heti 1 kor üzletrészszel 3 egymásután következő évre kötelez. Három év múlva befizetett üzletrészek kamattal és nyereséggel fizetnek ki.

Aki 3 hónapon át pontosan teljesíti befizetéseit, méltányos kamattal mellett kölcsönt vehet fel, minden néven nevezendő kezes nélkül.

A beiratási díj üzletrészenként 20 fillér és az üzletrészek jegyezhető a körözött aláírási iven és a Közgazdasági korona takaré- és hitelszövetkezet üzlethelyiségében. (Közgazdasági Bank r.-t., Teleky-u. 10.)

A befizetések megkönnyítésére óvadékat tett szolgát alkalmaztunk, ki a helybeli tagokat a lakásukon keresi fel, a pénzt beszedi s a befizetést bélyegzőjével és aláírásával ismeri el.

Vidéki tagok postatakarékpénztári cheque-lapokat kapnak, melylyel befizetéseiket portómentesen eszközölhetik.

Nagyvárad, 1910. november 1.

**KÖZGAZDASÁGI KORONA TAKARÉK-
ÉS HITELSZÖVETKEZET
IGAZGATÓSÁGA**

Czillér Imre

nagyáruházában

és

Szt. László-téri fiókjában

a

**karácsonyi
occasio vásár
megkezdődött**

és tekintettel a közeljövőben történendő átköltözésre,

a raktár összes cikkei igen olcsó árak mellett,

tehát a karácsonyi áraknál is olcsóbban

kerülnek eladásra.

Uri- és női divatcikkek,**vászon és fehéreneműek,****kalapok, szőnyegek és****ruhaszövetek, mosókel-****mék, selymek és bárso-****nyok, szőrmék, keztyűk,****kézimunkák és hozzáva-****lók, piperecikkek, rövidárúk**

és szabókellékek.

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Üssi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharmegye legnagyobb gépjavító műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

A Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete r.-t.

Körözs utca végén levő

sertéshizlaldájában

elsőrendű, fiatal, kövérsertések egyenként is minden nap kaphatók. — Ugyanott a naponta frissen vágott tél sertések hozzávaló belső részekkel, zsirnak való, füstölt és paprikás szalonna, valamint zsir is beszerezhető.

„VITOL“

Kiváló szer köszvény, csusz, hasogatás, rheuma-szagatás ellen.

Este a fájdalmas testrészt be dörzsölni.

Kapható:

az „Arany Kereszt“ gyógyszerertében

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)

216

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Karcos bor a legjavából kapható. Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki. — Minden este fényes műsoru —

mozgófénykép előadás.

Belépti díj nincs.

A vidékiek találkozóhelye.

Szallodámban szobák 1 korona — 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a NEMZETI szalloda, vendéglő és kávéház bérloje.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Zsiros bődönök és husvágó gépek :

— feltűnő olcsó —

:-: árban kaphatók :-:

Kugler és Andrényi

vaskereskedésében.

Eladó föld.

Nagyváradtól 15 percnnyire fekvő mintegy 55 kat. hold kiterjedésű elsőrendű szántóföld a szükséges épületekkel ellátva egészben vagy parcellákban eladó.

A feltételek megtudhatók a Nagyváradon székelő **Központi Takarékpénztárnál.**

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvénynél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerertében kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Telefon: 263 szám.

Hirdetések felvételnek a lap kiadóhivatalában

Villamos és műszaki felszerelési vállalat

Nagyvárad, Rákóczi-ut, 5.

Telefon és interurbán: 914.

A Magyar Siemens Schuckert művek képviselöje. o-o Tantalámpák gyári raktára. o-o Elektro és gépészmérnöki iroda.

Elvállal mindennemű villamvilágítási és erőátviteli munkákat, ivilámpák kezelését, szénpálcák szállítását, telefon, telegráf, villámhárítók, csengő és jelző berendezéseket és javításokat. Raktáron tart modern és izléses villamos csillárokat, izzólámpákat fűtő- és főzőkészülékeket, motorokat és szellőztetőket.

Különlegesség: Szabadalmazott „SIMPLEX“ vízszűrők. Szabadalmak kidolgozása és értékesítése.

Reichel Henrik,

elektro és gépészmérnök.

Automobil

bérekcsi vállalat

Szakképzett, hosszú gyakorlattal bíró sofförök vezetése mellett, 2 drb. elegáns, 50 és 40 lóerős teljesítményű gépkocsi, a világhírű „Renault” leghiresőbb francia gyártmány és „Oppel” gyártmányai állanak rendelkezésre.

„Oppel” viteldij: Egy óra a városban . . . . . 6 kor.
A fürdők egyikébe várakozás nélkül . . . . . 6 kor.
A városon kívül minden kilom. 1 kor.
Fedett Renault viteldij: Egy óra a városban . . . . . 8 kor.
A fürdők egyikébe várakozás nélkül . . . . . 8 kor.
A városon kívül minden km. 1 K 20.

Várakozási idő megállapodás szerint.
Állandó éjjeli és nappali szolgálat.
Telefon 365. Garage: Szaniszló-u. 47.

Téli szezon cikkeink:

Angol rum, chinai és valódi orosz tea, tea-sütemények, bel- és külföldi Cognac Lengyel és Orosz likőrök, asztali, csemege és aszumborok, pezsgők.

Száraz és conservált zöld főzelékek, párolt halak, csemege sajtok, I-a magyar szalámi, Prágai és Kassai sódar, déli gyümölcs, erdélyi fajtalmák

nagy választékban megérkeztek. Legzamatosabb fajták nyersen vagy gyorspörkölőn azonnal megpörkölve, nemkülönben mindennemű háztartási és anyagárak, előnyös árban, pontos és figyelmes kiszolgálás mellett lesznek a n. é. közönség rendelkezésére bocsájtva

tisztelettel

Mezey János és Tsa

NAGYVÁRAD, Szent László-tér.

Nagyvárad takarékpénztári épület.

TELEFON 249.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáért

Moskovits Antonomiai cipőt Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és Bémer-tér, Fő-utca sarok.

GYULANTIN fogmentő esszencia, fogvédő és fogápoló szer.

Megóvja a fogakat a romlástól, lazulástól és a fog belsején lerakodott fogkővet is teljesen feloldja. A fogfájást egy perc alatt megszünteti. Naponta százakra menő utánrendelések és hálairatok érkeznek a feltaláláshoz.

Orvosok s vegy.-tanárok kitűnőnek találják.

Magyarországon egy és egynegyed millió uri család évek óta sikerrel használja.

Akik már ezen szert használták, tegyék meg utánrendeléseiket, mert a cél csak úgy érhető el.

Ara üvegenként 1.50 és 3 kor.

Feltaláló és készítő: Szász Gyula kozmetikai szerek speciális készítője.

Főképvisező Biharmegye területére

SIKLI JÓZSEF NAGYVÁRAD,

Körözs-utca 6. szám.

Szőlő-

oltványokat

szállít amerikai szirma és gyökere vesszőket különféle fajokban, fajtiszaságért jótállva legdusabb választékban

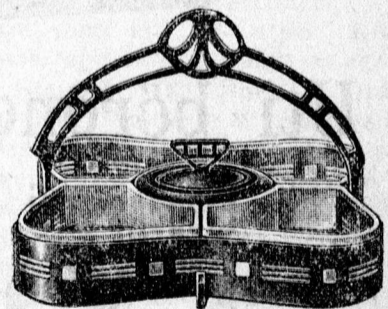
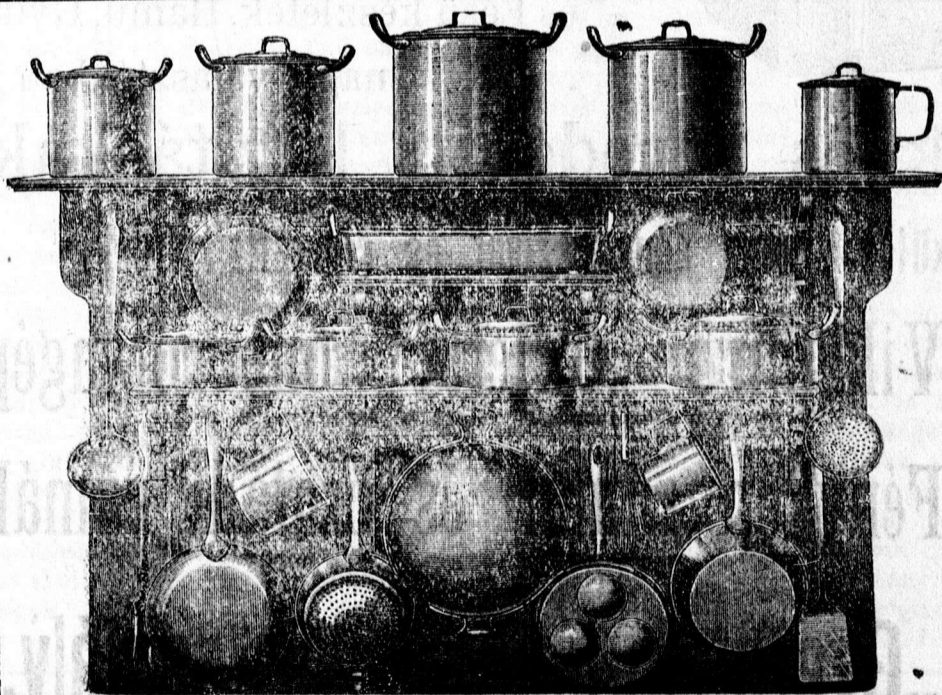
a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert Kisküküllőmenti első szőlőoltvány-telep

tulajdonos: CASPARI FRIGYES

MEDGYES, 32. sz. (Nagyküküllő-megye.)

ooo Tessék árjegyzéket kérni! ooo

Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkező elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep megbízhatóságáról.

Modern konyhaberendezések és háztartási különlegességek.

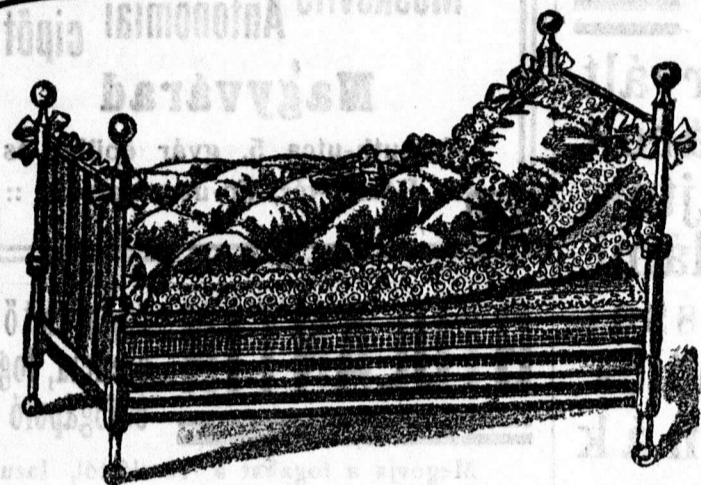
Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon helyben és vidéken 390.

WALDMANN ERNŐ

karácsonyi kiállítása

Rákócy-ut (Szent István Palota).

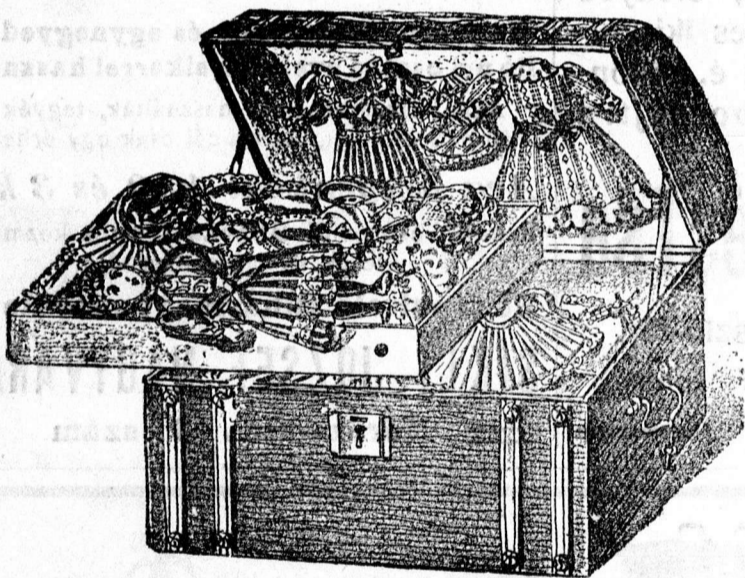

Hol dus vá-
lasztékban
vannak

diszmű és ajándék tárgyak

u. m. valódi

Bronz és Fazencze szobrok,
China ezüst disztárgyak, Fali
állványok és diszasztalok, Ivó
készletek és szivar készletek,
Likör és szivar asztalok, Varró
és ékszer dobozok, Manikür
és Fésű készletek, Hamu, Gyufa
tartók nagy választékban.

Uti bőröndök és berendezett kézitáskák.

Elegáns női ridikulók, finom pénz, szivar és cigaretta tárcák.

Világhírű „Gillette“ önbortvágép.

Fénykép rámak és családi rámak.

„Gyermek játék külön osztály.“

